



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yhteisiä arktisia ratkaisuja etsimässä 11.6.2019, Bryssel

Suomen työ- ja elinkeinoministeriön koordinoiman Arktinen talousdialogi -hankkeen tavoitteena on edistää yhteistyötä arktisen alueen talouteen liittyvissä asioissa sekä käsitellä arktiselle liiketoiminnalle tyypillisiä käytännön tarpeita ja haasteita, ja luoda näkymiä yhteisille kestäville ratkaisuille. Jokapäiväisten ongelmien ymmärtäminen ja haasteiden esiin nostaminen tasoittavat tietä yhteistyölle ja uusien kumppanuuksien rakentamiselle.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti yhdessä ulkoministeriön ja Business Finlandin kanssa *Yhteisiä arktisia ratkaisuja etsimässä* -seminaarin. Seminaari koostui kahdesta osiosta.

Aamupäivän osion teemana oli *Arktisen neuvoston puheenjohtajuudesta EU:n neuvoston puheenjohtajamaaksi*. Siinä esiteltiin tuloksia, joita saavutettiin Suomen Arktisen neuvoston ja Arktisen talousneuvoston puheenjohtajakaudella, ja keskusteltiin EU:n arktisen politiikan tulevista suuntaviivoista. Lisäksi esiteltiin EU:n poliittisen strategian keskuksen näkemys EU:n tulevasta arktisesta politiikasta.

Iltapäivän osion teemana oli *Arktisten rajojen ylittäminen*. Siinä keskityttiin enemmän arktisen alueen taloudelliseen yhteistyöhön ja avaruusalaan sekä siihen, miten avaruusdatan ja avaruuspohjaisten sovellusten ja palvelujen avulla voidaan vastata arktisen alueen haasteisiin ja tukea useita eri toimialoja.

Ajoituksellisesti seminaari osui hyvään ajankohtaan. Keskustelu arktisen alueen kysymyksistä on lisääntynyt. Suomen kausi Arktisen neuvoston puheenjohtajana oli juuri päättynyt ja Islanti oli aloittanut uutena puheenjohtajana. Lisäksi heinäkuussa oli alkamassa Suomen EU-puheenjohtajakausi, jonka aikana arktisen alueen asioita nostettaisiin esiin.

Arktisen alueen asiat ovat kasvavan kiinnostuksen kohteena, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä ja niistä keskustellaan paljon EU:ssa. Ilmastonmuutoksella on merkittävä vaikutus arktiseen alueeseen. Ilmaston lämpenemisen myötä jäätiköiden ja jään sulamisvauhti kiihtyy. Ikirouta sulaa. Näiden ilmiöiden vaikutukset ulottuvat myös arktisen alueen ulkopuolelle.

Toisaalta ilmaston lämpeneminen avaa uusia taloudellisia mahdollisuuksia arktisella alueella. Uudet merenkulku- ja logistiikkareitit herättävät suurta kiinnostusta. Arktisen alueen luonnonvarojen käytön helpottuessa uusia mahdollisuuksia etsitään monilla aloilla kuten kaivos-, kalastus- ja energiateollisuudessa. Luonnonvarojen saatavuus ja uudet taloudelliset mahdollisuudet aiheuttavat alueella myös geopolittisiä ongelmia ja jännitteitä.

Yhteinen vallitseva käsitys on, että arktisella alueella on tarvetta sekä ympäristön- ja luonnon-suojeluun että taloudellisiin kehittämistoimiin. Puheenvuoroissa todettiin, että näiden tarpeiden tasapainottamisen on oltava arktisen alueen elinkeinotoimintaa ohjaava periaate. Lisäksi korostettiin, että arktisella alueella toimivien on huomioitava alkuperäiskansojen edut.

Seminaarin puheenvuorojen pohjalta voidaan yleisesti ottaen todeta, että EU:ssa vallitsee laaja yhteisymmärrys arktisella alueella avautuvista taloudellisista mahdollisuuksista ja siitä, miten

niitä olisi hyödynnettävä. Kasvupotentiaalia nähtiin esimerkiksi kalastuksessa, kaivostoiminnassa, arktisilla merireiteillä ja matkailussa. Samaan aikaan on kuitenkin vaalittava kestävän kehityksen periaatteita. Kiertotalouden kaltaisilla aloilla ne nivoutuvat kiinteästi ja luontevasti yhteen alueen taloudellisen kehittämisen kanssa.

Nämä kasvavat toimialat hyötyvät erilaisista tukipalveluista ja -toiminnoista ja tarvitsevat niitä menestyäkseen. Arktisen alueen avautuessa uusille elinkeinoille syntyy myös uusia palvelutarpeita. Tarpeet voivat olla osittain piileviä, mistä syystä tiivis yhteistyö ratkaisujen kehittäjien ja loppukäyttäjien välillä on erityisen tärkeää. Avaruusdatalla ja -teknologialla sekä näihin perustuvilla palveluilla todettiin olevan keskeinen rooli arktisen alueen kehittyvien toimialojen tukemisessa.

Puhujat totesivat, että avaruusdatan ja -teknologian selkeitä käyttötarkoituksia ovat esimerkiksi ympäristön seuranta, jota voidaan käyttää niin luonnonsuojelutarkoituksessa kuin talouskasvun edistämiseksi, etsintä- ja pelastuspalveluissa matkailualalla sekä meriliikenteen turvallisuus- ja navigointipalveluissa. Puheenvuoroissa tuotiin myös esiin avaruusteknologian luonne mahdollistavana teknologiana ja todettiin, että käyttäjätarpeiden ymmärtämisen merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

EU:n roolia painotettiin. EU voi antaa rahoitusta toimialojen kehittämiseen, kestävän kehityksen tukemiseen ja tutkimustoimintaan.

Lisätietoja tilaisuudesta: <https://tem.fi/bryssel-11.6.2019>.